

NIEUWSBRIEF CANTONSPARK

Juni 2014

REDACTIE:

Rob Samson

Greet de Lange

Geertje Bakker

Urja Niet – Graafland

INFORMATIE:

Vrienden van het Cantonspark

Secretaris: Mevr. G.H.J. de Lange-Meijer,

Rembrandtlaan 29, 3741 TA Baarn

Tel: 035 - 541 3356

E-Mail: secretariaat@cantonspark.nlwww.cantonspark.nl**HOE WORDT U DONATEUR?**

Voor een bijdrage van € 17,50 per jaar bent u donateur van de Stichting Vrienden van het Cantonspark. U steunt ons daarmee om het Cantonspark als waardevolle tuin voor Baarn te behouden.

Stort uw bijdrage op:

Bankrekening RegioBank Baarn,

IBAN: NL51RBRB0983574944

BIC: RBRBNL21

t.n.v. Vrienden van het Cantonspark.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
In memoriam Steef van der Aa	5
Jaarverslag 2013	6
Nieuw bestuurslid Nico Burgman	9
Coniferen - deel 3	10
Dankwoord van Huub van der Aa	13
Tobias Pronk, de maker van het Cantonspark speldje	17
Verslag historische wandeling Cantonspark: Tuin van de Wetenschap	18
NL Doet op zaterdag 22 maart 2014	22
Wim Kok 17 jaar hovenier en beheerder van het Cantonspark	23

HERINNERING DONATIE 2014

Mocht u uw donatie 2014 van minimaal € 17,50 nog niet overgemaakt hebben, dan verzoeken wij u vriendelijk deze alsnog over te maken op onze RegioBank rekening NL 51 RBRB 0983574944.

Tip : aangezien Stichting Vrienden van het Cantonspark de ANBI status heeft, kunt u deze gift aftrekken bij uw aangifte inkomstenbelasting over 2014.

Voorplaat omslag: *Poncirus trifoliata met vruchten*.
Binnenkant omslag: *Magnolia kobus*.

Voorwoord

In de eerste helft van dit jaar hebben diverse belangrijke gebeurtenissen plaats gevonden. Allereerst was daar het officiële afscheid van Huub van der Aa, in de vorige Nieuwsbrief al aangekondigd. Op zaterdag 8 februari werd in de Speeldoos een lezing voor donateurs door Lucia Albers gecombineerd met een receptie voor Huub. Een grote verrassing was het verschijnen van burgemeester Mark Roëll die, na het dankwoord van Angelique Bosch van Drakestein, Huub toesprak en hem in aanwezigheid van ruim 80 aanwezigen en familieleden de versierselen van Ridder in de Orde van Oranje-Nassau mocht opspelden. Behalve de versierselen heeft Huub ook het allereerste Cantonsparkspeldje (zie pagina 16) opgesteld gekregen. Het speldje in de vorm van het logo van de Stichting is gemaakt door Tobias Pronk.

In het vorige nummer werd ook melding gedaan van het 375 jarig bestaan van de Botanische Tuinen Utrecht met als thema: 'reis door de tijd'. Op zes historische locaties zijn borden geplaatst en is een rondleiding gehouden. Het Cantonspark was op zondag 13 april aan de beurt. Het fraaie bord met foto's was op tijd geplaatst aan het hek bij de Faas Eliaslaan en de rondleiding werd verzorgd door John Nieuwenhuis, voormalig werkzaam voor de universiteit en Greet de Lange. John Nieuwenhuis vertelde niet alleen hoe het vroeger toeging maar doorspekte zijn verhaal ook met smakelijke anekdotes. Al met al een geslaagde bijeenkomst.

Het zal u wellicht niet ontgaan zijn dat op diverse zaterdagen niet alleen door vrij-

willigers werd gewerkt, maar dat Beheercommissieleden bezig zijn geweest het bomen- en struiken bestand te inventariseren onder de bezielende leiding van Angelique Bosch van Drakestein. Probleem is dat er verschillende nummeringen zijn gebruikt voor het bestand, in de gids, door Eelerwoude en door de universiteit. Het matchen is al een aardig eind gevorderd. Duidelijk wordt dat renovatie van het park ook betekent dat er behoorlijk wat groen geruimd zal kunnen worden.

Het werken met vrijwilligers op de eerste zaterdag van de maand is plezierig en nuttig maar omdat de groep toch nog klein is een druppel op een gloeiende plaat.

We zijn blij dat Nico Burgman, ook werkzaam als vrijwilliger, het bestuur is komen versterken. Elders in de Nieuwsbrief stelt hij zichzelf voor. Nieuw in de Beheercommissie is Maurice Hinterding. Zijn toetreden heeft zijn vruchten al afgeworpen bij het inventariseren. Zijn expertise is een waardevolle aanvulling.

Inmiddels heeft op dinsdag 14 mei een zeer plezierig kennismakingsgesprek plaats gevonden van voorzitter en secretaris met wethouder Kees Koudstaal en Marjolijn van den Berg. Afgesproken is o.a. het bezoek aan de wethouder viermaal per jaar te herhalen.

Op zaterdag 24 mei is in het kader van het programma van RTV Utrecht 'Verhalen van de Eem' door vrijwilligers extra gewerkt in het Park en heeft een interview plaats gevonden met Angelique Bosch van Drakestein. Het programma is als derde deel van de vierdelige serie op 19 juni uitge-

zonden en alsnog te zien via uitzending gemist.

Wat het park betreft: door het zachte voorjaar stond veel tegelijk in bloei, de Sneeuw-klokjesboom en de Zakdoekjesboom zeker drie weken eerder. Wat de Zakdoekjesboom betreft was de bloei minder dan vorig jaar. Het grasmaaien met een zware machine is niet goed voor het wortelstelsel, geeft te veel druk bij de Kastanjes in de Rozentuin is dat al goed zichtbaar; die zullen het niet redden. Bij het inventariseren is gebleken hoeveel verschillende soorten Rododendrons het park rijk is, ook deze bloeiden bijna allemaal tegelijk.

Het gebied rond de Wintertuin ligt nog steeds braak, geen fraaie aanblik. Wij betreuren het dat de Stichting tot behoud erfgoed van de Wintertuin zich daar niet om bekommert. Bij de rondleidingen is het moeilijk uit te leggen dat de kas nog steeds leeg staat. Bij het secretariaat komen regelmatig vragen binnen over het gebruik van de Wintertuin. Hopelijk komt er spoedig een oplossing, want voor je het weet is het 2015 en dan bestaat de Wintertuin 100 jaar. Wij blijven ons best doen het park mee te helpen onderhouden en mensen die ons daarbij willen komen helpen zijn van harte welkom, iedere eerste zaterdag van de maand van 10 - 13 uur.

Gebleken is dat vrijwilligers genieten van de rust en al het moois dat het park gelukkig ook nog te bieden heeft.

Wij wensen onze donateurs, vrijwilligers en ieder, die zich betrokken voelt bij het Cantonspark een hele mooie zomer.

Het Bestuur

In memoriam Steef van der Aa

Vlak voor het verschijnen van deze Nieuwsbrief bereikte ons het droevige bericht van het overlijden van Mr. S.P.W.M. van der Aa – Schuurbijs, voor ons Steef van der Aa, echtgenote van Huub van der Aa. Haar aanwezigheid werd node gemist bij het afscheid van Huub op 8 februari jl. met als hoogtepunt zijn koninklijke onderscheiding: Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Steef is voor de Vrienden van het Cantonspark jarenlang actief geweest als coördinator van de rondleidingen. In die functie

Foto van Steef van der Aa tijdens de excursie in Arboretum Trompenburg 2010.

heeft zij menig rooster gemaakt en vele uren in het Tennishuisje doorgebracht met de verkoop van gidsjes, het uitreiken van folders etc. Zij was een vertrouwd gezicht achter het geldkistje. Ook bij de Culturele Festivals was zij aanwezig, niet op de voorgrond, maar bescheiden achter de schermen. Altijd bereid om mee te helpen, zoals bij het klaar maken van de enveloppen voor de Nieuwsbrieven en Kerstkaarten toen deze nog met postcodes moesten worden aangeleverd bij het postkantoor. Dit alles tot haar gezondheid dat niet meer toeliet en zij tenslotte moest verhuizen naar St. Elisabeth.

Wij weten, dat zij ook op maatschappelijk terrein zeer actief is geweest.

Wij wensen Huub, haar kinderen en kleinkinderen veel sterkte voor de komende tijd. Een veelheid aan herinneringen zal haar echter levend houden, ook voor ons. Wij danken haar bijzonder voor wie zij voor ons was.

Het Bestuur van de Vrienden van het Cantonspark

Jaarverslag 2013

Doelstelling van de Stichting, officieel actief sinds mei 1995: de bijzondere botanische en cultuurhistorische waarde van het Cantonspark (Rijksmonument) in stand houden in nauwe samenwerking met de gemeente Baarn, eigenaar van het park. De voormalige Hortus Botanicus is toegevoegd aan het openbare groen. Van gebruikers mag worden verwacht dat zij zich aan de aan het begin van het park vermelde regels houden.

De Stichting heeft een Bestuur, een Beheercommissie en rondleiders.

Samenstelling bestuur sinds 1 januari 2013:

Voorzitter: Jkvr. Angelique Bosch van Drakestein, tuinconservator, onderhoud landgoederen; werkzaam bij museum De Lakenhal in Leiden als bruikleen registrar

Secretaris: Greet de Lange – Meijer

Penningmeester: Wilco van Dijen, werkzaam bij Natuurmonumenten als teamleider op de financiële administratie

PR functionaris: Prof. Dr. Dr. h. c. Rob Samson, Senior mycoloog, CBS-KNAW Biodiversity Centre Utrecht; redacteur Nieuwsbrief

Lid: Ing. Ruud de Meij; tuinadviseur

Het Bestuur heeft in 2013 zesmaal vergaderd, op 27 februari, 3 april, 11 juni, 14 augustus, 2 oktober en 27 november. Telefonisch en per e-mail vond overleg plaats over relevante zaken door de leden onderling en met andere betrokkenen.

Samenstelling Beheercommissie:

Voorzitter: Ing. Ruud de Meij

Leden: Ing. Geertje Bakker: plantenteelt, tuinbouw, bomen Just Bleekemolen: boomverzorging, beëdigd taxateur bomen Jkvr. Angelique Bosch van Drakestein Urja Niet-Graafland: therapeut bij Natuurwerkplaats Baarn Drs. Hans Persoon: botanische tuinen Utrecht

De Beheercommissie adviseert bij de te verrichten werkzaamheden in het park, in overleg met de verantwoordelijke gemeenteambtenaren en de werknemers van Eemfors. Zij gaat regelmatig het Park rond om te zien wat er moet gebeuren. Zij geeft sturing aan de vrijwilligerswerkdagen die iedere maand sinds november 2011 op de eerste zaterdag van de maand van 10.00 uur tot 13.00 uur worden gehouden, met uitzondering van de maanden januari en september.

Activiteiten:

Rondleidingen:

Coördinator: Urja Niet – Graafland

Rondleiders: Ing. Geertje Bakker, Greet de Lange – Meijer, Tera Naafs, Betty Rootselaar – Naafs.

De rondleidingen zijn bedoeld om de botanische meerwaarde van het Park zoveel mogelijk bekendheid te geven en de aandacht te vestigen op de zeer bijzondere bomen en struiken die het Park rijk is. Verteld wordt over hun herkomst en hun kwetsbaarheid in een openbare groenomgeving.

De gratis publieksrondleidingen worden maandelijks van april t/m augustus afwis-

selend op dinsdag- of donderdagavond gehouden, in september en oktober op zaterdagmiddag om 14.00 uur. Data: 14 april, 14 mei, 18 juni, 18 juli (met gids-presentatie), 20 augustus, 14 september (Open Monumentendag) 21 september en 26 oktober. Deelname is mede afhankelijk van het weer, varieert van ca. 5 tot 15 personen.

Van de mogelijkheid een rondleiding aan te vragen voor groepen via de website is gebruik gemaakt door de Vrijmetselarijgroep 'De Bouwhut' van de Gooise Broederschap (18 personen) op 18 augustus; op 3 oktober door tuinclub Amersfoort 'Het gemengd Bouquet' (10 personen); op 3 november (13 personen) Jaarlijkse bijeenkomst Vriendengroep.

Vrijwilligerswerkdagen:

Coördinatoren: Urja Niet - Graafland en ing. Ruud de Meij.

Op de eerste zaterdag van de maand , met uitzondering van januari en eventueel sneeuw of strenge vorst, wordt van 10.00 – 13.00 uur in het Park gewerkt. Langzamerhand begint zich een vast groepje te vormen, hetgeen als zeer plezierig wordt ervaren.

In de vrijdag-editie van de Baarnsche Courant, voorafgaand aan de zaterdag, wordt altijd een oproep geplaatst om te komen meewerken. Actuele informatie over deze activiteit is ook te vinden op de website www.cantonspark.nl. De werkgroep beschikt inmiddels over een eigen ruimte die afgesloten kan worden waar het eigen gereedschap wordt bewaard.

Bijzondere activiteiten:

Zoals fotoreportages van bruidsparen waarvoor het grote hek geopend moet worden, gaan altijd in overleg met de gemeente Baarn.

PR activiteiten:

In juli en in december zijn de jaarlijkse Nieuwsbrieven verschenen, met dank aan Beeld & Visie die korting verleent op alle publicaties van de Stichting: Nieuwsbrieven, posters voor de rondleidingen en het vrijwilligerswerk, folders, de gids en de grote foto's die voor het Cultureel festival worden gemaakt.

Website:

De webmaster, Rob Samson, houdt de website www.cantonspark.nl actueel met informatie over komende activiteiten, foto's, etc. aangepast aan het jaargetijde.

Gids vierde druk:

Op 18 juli, na een rondleiding, is de vierde druk van de Gids voor het Cantonspark officieel en feestelijk gepresenteerd door Huub van der Aa aan wethouder Jan Baerends Voor alle aanwezige belangstellenden was er een hapje en een drankje . In de december Nieuwsbrief is hierover uitvoerig verslag gedaan. De gids is verkrijgbaar bij boekhandel Den Boer in Baarn en via de website

Overige activiteiten/contacten waarbij bestuur en/of beheercommissie en/of rondleiders op een of andere manier betrokken waren:

23 januari: vervolg gesprek met Eelerwoude.

- 2 maart: gesprek met Maurice Hinterding, (voormalig Hortulanus van de Botanische Tuin Amsterdam (U.V.A.), enige tijd werkzaam bij Copijn, nu eigenaar van Eemtuinen in Eemdijk) over o.a. onderhoud en de staat van de bomen in het CP, gevolgd door een rondgang door het Park.
- 6 maart: aanwezig bij de presentatie van de plannen van F. Duijvenstijn en M. van Slijpe voor de gerestaureerde Wintertuin.
- 13 maart: aanwezig bij het debat in de raadszaal over het raadsvoorstel Exploitatie Wintertuin.
- 4 mei: gesprek op het terras (gras) voor de Wintertuin met de nieuwe huurders die uitleg gaven over hun plannen.
- 11 juni: tweede rondgang met Maurice Hinterding in het CP.
- 14 augustus: bespreking invulling Open Monumentendag op het gemeentehuis met betrokkenen voor het gebeuren in de Wintertuin.
- 7 september: Cultureel Festival, aanwezig met een goed verzorgde kraam. Ditmaal met drie nieuwe grote posters als blikvangers en de gebruikelijke vazen met groen uit het park. Belangrijk is het in gesprek raken over de meerwaarde van het Park. Een notitieboekje met dezelfde afbeelding als op de voorkant van de gids is aan belangstellenden uitgereikt
- 12 september: cursus ANBI - nieuwe regels; publicatie op website, deelname door de penningmeester.
- 14 september: Open Monumentendag, thema 'Macht en Pracht', bij ons in het teken van August Janssen. In de Wintertuin informatie over een Vlindertuin, trouwlocatie, ook een kleine expositie over de geschiedenis van het Cantonspark. Twee geplande rondleidingen in het Park.
- 30 oktober: vervolg gesprek met Eelerwoude, presentatie renovatieplan CP.
- 15 november: eerste contacten met Gijs Steur en Nick Meijdam n.a.v. 375 jaar Botanische Tuinen Utrecht in 2014.
- 17 december: rondgang door het park met bovengenoemde heren.
- Per 1 januari 2013 heeft Huub van der Aa zijn bestuursactiviteiten beëindigd. Vanaf het begin van de Stichting is hij intensief betrokken geweest, heel lang als voorzitter tevens als voorzitter van de commissie Groen, later de Beheercommissie. Behalve voor het Cantonspark heeft hij zich ook ingezet voor o.a. Mooi Baarn, de Historische Kring Baerne, het RK schoolbestuur, de Nederlands Mycologische Vereniging, werkgroep Plantengallen. Dit alles was reden voor het bestuur om hem voor te dragen voor een koninklijke onderscheiding. Het verzoek daartoe is vergezeld gegaan van negen ondersteuningsbrieven.
- Helaas was het Bestuur in 2013 niet in de gelegenheid op passende wijze afscheid te nemen van Huub. Vanwege zijn gezondheid moesten plannen daarvoor steeds worden uitgesteld. Op 8 februari 2014 vond dat plaats met een lezing voor de donateurs en aansluitend een receptie.
- In het vorige jaarverslag zag het er naar uit dat de Wintertuin een passende bestemming zou krijgen. De Wintertuin staat echter nu al anderhalf jaar leeg, de aanpassingen rondom kunnen niet gerealiseerd worden. Het geheel er omheen maakt een zeer armoedige indruk. Hopelijk kan

in 2015, als de Wintertuin 100 jaar bestaat een passend feest gevierd worden in de gerenoveerde Wintertuin en een gerenoveerd Cantonspark.

De Stichting Vrienden van het Cantonspark bedankt haar trouwe donateurs en allen die meedenken en meehelpen het Park te verfraaien.

Maart 2014 *Greet de Lange, secretaris*

VRIJWILLIGERSDAGEN

Wie heeft er zin om in onze groene Park te werken? Als u zin, tijd en gelegenheid hebt, kunt U iedere eerste zaterdag van de maand in het park werken van 10.00 – 13.00 uur onder leiding van Urja Niet-Graafland en Ruud de Meij, leden van de beheercommissie. Voor gereedschap, koffie en thee (pauze rond 11.15 uur) wordt gezorgd. Het is wel handig om zelf handschoenen mee te nemen. Opgeven van tevoren is niet nodig.

Nieuw bestuurslid Nico Burgman,

Onlangs ben ik tot het bestuur toegetreden, nadat mijn echtgenote mijn naam naar voren bracht bij het bestuur. Toen we - nu 2 ½ jaar geleden - in Baarn kwamen wonen, ontdekten we het Cantonspark en haar bijzondere ontstaan en bomen. Sindsdien doen we regelmatig vrijwilligerswerk op de eerste zaterdagochtend van de maand. Mijn naam is Nico Burgman, werkzaam als teamleider bij een kenniscentrum voor beroepsonderwijs/bedrijfsleven.

Vanaf mijn jonge jaren ben ik geïnteresseerd in de natuur, bomen, tuinen etc. In het buitenland bezoeken we veelal wel een bijzondere tuin. Op de Floriade werd ik verrast door een feel-good-garden concept, dat mij heeft gebracht tot het volgen van een opleiding Ecotherapie, die gebaseerd is op resonantie. Hiermee zijn in de wereld bossen en landgoederen gebalanceerd en gerevitaliseerd. Inmiddels wordt deze techniek ook toegepast bij bedrijven. Eigenlijk ben ik een vreemde eend in het bestuur, omdat ik geen groene achtergrond heb, maar aanvankelijk een technische opleiding heb gevolgd - aangevuld met bedrijfskundige opleidingen. In mijn werk heb ik veel met arbeidsmarktproblematiek en scholing te maken. Ik hoop in het bestuur van de Stichting Vrienden van het Cantonspark een bijdrage te leveren aan het behouden van het Park met de Wintertuin, haar bijzondere collectie bomen en de educatieve functie ervan.

Coniferen - deel 3

De Podocarpaceen

In deze derde aflevering over de coniferen wil ik iets vertellen over de familie van de *Podocarpaceae*, die zich - als eerste nog bestaande - heeft ontwikkeld uit vroegere voorgangers. De oudst bekende leden van deze familie dateren uit de late Triasperiode, zo'n 220 miljoen jaar geleden.

Wat grootte betreft is het de tweede familie (na de *Pinaceae*) met 18 geslachten en 174 soorten. Alle zijn alleen te vinden in die gebieden die ooit behoorden tot Gondwana, het Zuidelijk deel van het vroegere Pangea, waarin alle land nog tot één oercontinent was verenigd. Men vindt ze nu

in de zuidelijke continenten, de zuidelijke delen van Oost Azië, Taiwan, Indonesië, Mexico en de Caraïben.

De naam *Podocarpus* is afgeleid van de Griekse woorden *podos*, voet, en *carpos*, vrucht.

Helaas hebben wij in het Cantonspark maar één vertegenwoordiger van deze bijzondere familie, een *Podocarpus nivalis* (foto zie hieronder), afkomstig uit het alpine gebied van Nieuw Zeeland, alleen een mannelijk exemplaar van deze tweehuizige soort. Dat is jammer, want nu zien wij nooit de toch wel bijzondere vruchten; op een rode besachtige structuur prijkt een

Podocarpus nivalis

groen zaad. Heel aantrekkelijk voor vogels die voor de verspreiding zorgen. Dit is voor coniferen een nogal zeldzame ontwikkeling want meestal zitten de zaden in kegels of kegeltjes, waaraan zij hun naam te danken hebben; conus is kegel, feren komt van het Griekse ferein is dragen. Die zaden worden door de wind verspreid of vallen onder de boom. Dit is een van de aanpassingen die coniferen hebben ontwikkeld in de concurrentiestrijd met de "bladplanten", de bedektzadigen. Ook onze *Taxus* produceert zijn zaad in zo'n soort bes. Er zijn nog wel meer coniferen die hun zaad door vogels laten verspreiden. Die zaden worden wel opgegeten, maar soms onverteerd met de vogeluitwerpsels verspreid. Of ze worden opgeslagen als wintervoorraad en vergeten, zoals de Notekrakers doen met de zaden van de Arolladen (*Pinus cembra*) uit de Alpen.

Onze *Podocarpus* lijkt wat zijn naalden betreft nogal op een *Taxus*, bij andere soorten zijn de naalden tot bladeren uitgegroeid, soms heel grote. Er zijn er ook met schubben zoals de "coniferen" van heggen of de Jeneverbes. De meeste *Podocarpaceae* zijn bomen, soms hele grote, maar er zijn ook kleine struiken, zoals de onze, geschikt voor rotstuinen of kleinere tuinen, en alles wat daar tussen is. De onze zie je nog wel in tuincentra. Verder kom je *Podocarpaceae* maar zelden tegen behalve in gespecialiseerde Arboreta of Plantentuinen. Dat is toch wel jammer, want er zijn zeker interessante soorten bij. Mogelijk doordat de meeste vertegenwoordigers niet bestand zijn tegen ons koudere klimaat. Misschien vinden wij ze niet mooi, maar dat geldt toch ook voor de Apenboom (*Araucaria*

Detail van *Podocarpus nivalis*.

araucaria). Mogelijk ook hebben we al meer dan genoeg soorten en kweken de kwekers liever door met allang bekende soorten.

In het Pinetum Blijdenstein in Hilversum zijn nogal wat soorten verzameld, enkele staan buiten in een rotstuin bij de kas of elders in het park. Heel veel staan in grote potten die 's winters in de kassen worden gezet en een aantal, te groot voor verplaatsing, blijft in de kas staan. Ze hebben daar vooral soorten uit Nieuw Zeeland en Tasmanië.

Er bestaat één heel bijzondere soort, of eigenlijk zijn het er twee. De ene met de toepasselijke naam *Parasitaxus usta* parasiteert op de wortels van *Falcatifolium taxoides*. Zij komen alleen voor in Nieuw Caledonië, een wonderland voor liefhebbers van zeldzaamheden. Hoe de infectie tot stand komt is tot op heden niet begrepen.

Van een andere soort, de Totara (*Podocarpus totara*) uit Nieuw Zeeland, is het hout als enige zachte houtsoort bestand tegen marine houtboorders zoals de paalworm. De Maori's bouwden er hun grote oorlogskano's mee. Het is daarmee geschikt voor houten boten en voor havenconstructies. Helaas zijn er al zoveel bomen verdwenen dat gebruik daarvoor niet meer mogelijk is.

Heel veel hout van *Podocarpaceae* is geschikt als bouwhout, meubelhout e.d. Maar veel bomen zijn bezweken aan de behoefte van de mens aan hout en aan landbouw- of weidegrond. Dit geldt natuurlijk evenzeer voor alle flora en fauna van gekapte bossen. In westerse landen,

zoals Nieuw Zeeland zijn heel veel soorten thans beschermd, maar nu gaat de kap elders voort. In het verleden zijn er een aantal periodes geweest, waarin heel veel planten- en diersoorten zijn uitgestorven. Waarschijnlijk maken we thans opnieuw zo'n periode mee, nu met als oorzaak onze eigen soort, de mens.

Gebruikte literatuur:

- Aljos Farjon: A Natural History of Conifers, 2008, Timber Press, Inc. Portland USA en
Aljos Farjon: A handbook of The World's Conifers, 2010, Brill Leiden-Boston.

Geertje Bakker

Doorkijkje in het Park

Dankwoord van Huub van der Aa

Bedankt allemaal!

Toen ik op zaterdag 8 februari in de Speeldoos zat te luisteren naar de toespraak van onze voorzitter en vond dat ze t.a.v. mijn prestaties een beetje overdreef, viel het me ook op dat ze zich steeds liet afleiden van iets wat achter in de zaal gebeurde. Ik wist niet dat Greet de Lange daar achter in de zaal de regie had over een aantal gebeurtenissen waar de burgemeester en een goed deel van mijn familie uit Tilburg een rol bij speelde. Ik vond het eerlijk gezegd een beetje storend, dat er een aantal mensen intussen langs de linker wand naar binnen en naar voren schuifelde, "Kunnen ze niet even wachten tot de voorzitter is uitgesproken?" dacht ik terwijl ik er mij wel over verbaasde, dat de voorste persoon in de rij wel heel veel op mijn oudste zus leek. Maar ik trok toen de conclusie toen nog niet, dat het inderdaad mijn zus was die zich op een willekeurige zaterdagmiddag in februari op zou kunnen houden in de Baarnse Speeldoos. Pas toen twee van mijn jonge kleinzoons ineens het beeld in huppelden drong het met een schok tot mij door dat ze kennelijk voor mij waren gekomen. Toen meteen daarna de Baarnse burgemeester door het middenpad kwam aanlopen en mij bemoedigend op de schouder klopte, vooraleer hij achter het spreekgestoelte plaats nam en van de voorzitter meteen het woord kreeg werd het mij duidelijk wat er voorafgaande aan de afscheidsreceptie stond te gebeuren. Terwijl verschillende emoties bij mij om voorrang vochten kwam het hele verhaal toen bij mij binnen. Het was alsof ik wakker werd

in een geheel nieuwe werkelijkheid. Het was in alle opzichten voor mij een grote verrassing toen de burgervader mij meedeelde dat het de koning had behaagd om mij Ridder te maken. Ik werd overvallen door een golf van emoties van een soort waar ik nauwelijks ervaring mee had. Alles viel toen op zijn plaats en mijn familie en enkele Baarnse vrienden dromden om het gezelschap op de eerste rij samen met camera's in de aanslag om het gebeuren vast te leggen. Daarna volgden de gebeurtenissen elkaar nu zó snel op dat ik nauwe-

De burgemeester van Baarn jhr. M.A. Röell reikt Huub van de Aa het eremetaal uit.

Vele vrienden zoals Ellen Hoekstra kwamen voorbij om de nieuwe Ridder te feliciteren.

lijks de kans kreeg om te beseffen wat er allemaal gebeurde.

Tijdens de receptie die mij ten afscheid werd aangeboden kwam een hele stoet goede vrienden van de gemeente, ons bestuur en haar gasten uit heel het land en vooral een reeks goede vrienden van het Cantonspark mij de hand drukken. Ik kreeg vele cadeau's en nog meer lieve woorden en werd er helemaal beduusd van.

In kleinere kring volgde er later op de avond nog een diner in de Napoleonszaal van restaurant Greenfields tijdens welke ik nogmaals in het zonnetje werd gezet en verschillende aanwezigen mij toespraken.

Ikzelf was daarna steeds meer verrast over wat er gebeurde maar langzamerhand

legde ik er mij bij neer en beleefde nog een zeer aangename avond. Ik kon mij neerleggen bij de pijn die het deed dat mijn echtgenote Steef er niet meer bij kon zijn en voelde mij steeds meer gelukkig met de warmte en vriendschap die ik bij deze gebeurtenissen van alle kanten voelde.

De volgende morgen al kreeg ik van verschillende kanten foto's van die middag in de Speeldoos per email toegestuurd, zodat ik leerde te leven met de zekerheid dat het Cantonspark mij heel veel vriendschap had gebracht, waar ik vooral heel zuinig mee om moest gaan.

Ik maak nu van de gelegenheid gebruik om hier in onze Nieuwsbrief iedereen te bedanken die aan deze gebeurtenis heeft bijgedragen. In de erop volgende

Foto boven: De trotse zus en broer van Huub; foto onder: Huub spreekt een dankwoord

dag bleek mij pas goed hoevelen er dat waren! En natuurlijk denk je dan: "Was dat nu allemaal wel nodig geweest en niet een beetje overdreven? Al die brieven en cadeau's en al die mooie woorden! Uiteindelijk heb ik mij erbij neergelegd en mijn innerlijke opstand tegen zoveel aandacht kunnen onderdrukken. Ik heb inderdaad veel goede vrienden aan het Cantonspark over gehouden en voel mij tegenover allen die uiting hebben gegeven aan waardering voor mijn persootje buitengewoon erkentelijk. Het is iets wat ik in de komende tijd als een bijzondere herinnering tot in lengte van dagen mee zal dragen. Nogmaals: dank aan de velen die aan dit feestelijke gebeuren hebben bijgedragen. Om daarbij te kunnen vaststellen dat dat er velen zijn geweest.

Het Cantonsparkspeldje.

Ik blijf voorlopig nog actief in de marge van het gebeuren rond de Stichting Vrienden van het Cantonspark en hoop nog af en toe aan bepaalde activiteiten bij te kunnen dragen!

Huub van der Aa

Specerijstruik of Meloenboompje (*Calycanthus floridus*).

Tobias Pronk, de maker van het Cantonspark speldje

Hoi, mijn naam is Tobias Pronk. Ik ben geboren in Soest waar ik tot drie jaar terug gewoond heb. Hierna ben ik naar Amersfoort verhuisd en heb hier ook mijn atelier voortgezet. Mijn opleiding heb ik in Schoonhoven gedaan, dit was Goudsmid ondernemer niveau 4 en na deze 4 jaar heb ik ook een extra jaar Zilversmeden gedaan. Tijdens de opleiding Goudsmiden leer je het vak in de breedste zin van het woord en ook ondernemen. Je leert dus sieraden maken, edelstenen herkennen, graveren, basistechnieken voor horlogemakers en nog veel meer! De opleiding Zilversmeden gaat over het grote werk; denk bijvoorbeeld aan schalen, bekers, bestek, kerkser vies en vazen. Ook ga je met deze opleiding dieper in op de kennis van de metalen zelf.

Al tijdens mijn opleiding ben ik begonnen met mijn atelier, dat toen gevestigd was

in de kelder van mijn ouderlijk huis. Vanuit deze positie was het erg lastig om klanten te ontvangen en dit ging dan ook moeizaam. Via mijn bijbaan in de horeca ben ik toen terecht gekomen in het leuke winkeltje Skitzo in Amersfoort. Dit is al sinds 1982 een sieraden (en voorheen ook meubel-) winkel net buiten de binnenstad van Amersfoort. Als je de karakteristieke Kamperbinnenpoort, volgens niet Amersfoorters het einde van de winkelstraat van Amersfoort, doorloopt kom je op de Kamp uit. Op de Kamp vindt u wat kleinere winkeltjes in geweldig mooie oude gevelpanden, alleen deze zijn al de moeite waard om hier echt eens een keer binnen te stappen. Natuurlijk bent u ook altijd welkom om mijn atelier te bezoeken in de winkel van Skitzo!

Verlag historische wandeling Cantonspark: Tuin van de Wetenschap

Op zondag 13 april, toen het Cantonspark nog druk bezig was te ontwaken uit haar winterslaap, kwam een groep geïnteresseerden bijeen bij het Cantonspark voor een bijzondere historische wandeling. Deze wandeling stond in het teken van het 375 jarig bestaan van de Botanische Tuinen Utrecht en het deel wat het Cantonspark daaraan heeft bijgedragen. Het Cantonspark is namelijk tussen 1920 en 1987 onderdeel geweest van de Botanische Tuinen Utrecht en heeft een belangrijke rol gespeeld in onder andere het

botanische onderwijs van de Universiteit Utrecht. De wandeling werd geleid door John Nieuwenhuis, die als klein kind al in het Cantonspark kwam en er heeft gewerkt als tuinman tot de overdracht van het Cantonspark aan de Gemeente Baarn.

Historisch bord

Men verzamelde en startte de wandeling in het licht van de middagzon bij de nieuwe aanwinst van het Cantonspark: het historisch bord. De Botanische Tuinen Utrecht heeft om haar geschiedenis te

Historisch bord Botanische Tuinen Utrecht aan de hoofdentree bij de Faas Eliaslaan (Fotograaf: G. Steur).

vieren en te verduidelijken aan elk van haar (oude) locaties een bord aangeboden wat vertelt over de geschiedenis van de locatie in relatie tot de Botanische Tuinen Utrecht. De opmaak van al deze borden is ongeveer gelijk en de borden verwijzen ook naar elkaar. Zo kan vanaf nu de geïnteresseerde op eigen houtje de geschiedenis van de Botanische Tuinen Utrecht doorlopen langs alle oude en huidige locaties. Het bord van het Cantonspark is bevestigd aan de hoofdentree aan de Faas Eliaslaan wat de entree als leuke bijkomstigheid gelijk wat meer cachet geeft.

Belang Cantonspark als Botanische Tuin

Het Cantonspark speelde in de tijd als onderdeel van de Botanische Tuinen Utrecht voornamelijk een belangrijke rol in het onderwijzen van Utrechtse studenten in de botanie. In deze tijd was de hoogleraar die was belast met het botanisch onderwijs ook de directeur van het Cantonspark. Zo hebben tussen 1920 en 1987 Prof. A.A. Pulle en Prof. J. Lanjouw leiding gevoerd over het Cantonspark. Aldus John Nieuwenhuis betekende het volgen van onderwijs op locatie van het Cantonspark voor de Utrechtse studenten niet alleen een eind fietsen, maar stond het ook garant voor een leuk uitstapje: sommigen maakten van de gelegenheid gebruik om bijvoorbeeld ook een duik te wagen in het zwembad van Baarn. Huub van der Aa memoreerde ook al zijn bezoeken aan het Cantonspark als Utrechtse student in de Nieuwsbrief van december 2012. In dezelfde nieuwsbrief onderschrijft Huub van der Aa ook het belang van het Cantonspark voor o.a. de Utrechtse botanie.

John wist aan dit verhaal nog toe te voegen dat het Cantonspark als Botanische Tuin ook een belangrijke rol speelde in de Baarnse samenleving: zo werden er bijvoorbeeld elk jaar kinderspelen georganiseerd in het Park waar veel gezinnen naar toe kwamen.

Indeling Cantonspark

Omdat John Nieuwenhuis als klein kind al in het Cantonspark kwam en er een groot deel van zijn werkend leven heeft doorgebracht, wist hij veel te vertellen over de geschiedenis van het Cantonspark wat nog niet eerder belicht was. Aldus John heeft het Cantonspark eigenlijk nog vrijwel de zelfde vorm als toen het nog de 'overtuin' was van Villa Canton. Wellicht heeft het behoud iets te maken met het feit dat het Cantonspark werd ontworpen en aangelegd door tuinman J. Goossen in 1905 die er bleef werken toen het park in 1920 overging naar de Botanische Tuinen Utrecht.

John wist ook de groep vele dingen aan te wijzen die aan het onwetend oog voorbij zouden zijn gegaan, zoals de plek waar een Moereseik heeft gestaan die was geplant ter ere van het afscheid van J. Goossen. John gaf ook een verklaring voor de enigszins rare stenen bak met naaldbomen, die net rechts voorbij de hoofdentree ligt. Deze stenenbak bleek vroeger een orchideënkas te zijn geweest die was opgetrokken uit oude stenen van een kas van de eerste Floriade in Rotterdam, waar een glazen omhulsel overheen was geplaatst.

Anekdoten over bomen

Onderweg werd er natuurlijk ook veel stilgestaan bij de bijzondere en prachtige

John Nieuwenhuis wijst plek oude orchideënkas aan (Fotograaf: G. Steur).

bomen die het Cantonspark rijk is. Omdat deze bomen ook in andere nieuwsstukjes en rondleidingen aandacht krijgen, wordt er in dit stuk verder niet al te veel op deze bomen in gegaan. John wist echter nog wat dingen toe te voegen op wat men normaal over deze bomen hoort. Zo wist John, die daar persoonlijk bij aanwezig was, dat bij het planten van de Amberboom ter ere van het afscheid van Prof. Lanjouw er stuivers en zelfs guldens in het gat waar de boom werd gepland werden geworpen. Waarschijnlijk had dit gebruik te maken met gelukwensen. Wellicht kan er nog eens gezocht worden naar deze munten als over vele jaren de Lanjouwboom ter ziele is gegaan. De gift van munten was in ieder geval beter voor de Lanjouwboom dan de gift aan de Pulleboom. Het is een publiekelijk geheim dat de eigenlijke Pulleboom

een Varenbeuk was. Deze Varenbeuk bleek binnen een jaar van planten helaas overleden, waarop in allerhaast een Tamme kastanje werd geplaatst als vervanging, de huidige Pulleboom. Wellicht had het overlijden van de Varenbeuk te maken met het feit dat de boom bij het planten werd 'gedoopt' met een borreltje.

Het bleek dat er vroeger ook fruit werd gekweekt in het Cantonspark, in het gebied achter de Lanjouwboom en de oude hortulanuswoning. Het beste gekweekte fruit wat niet ten behoeve was voor het onderwijs ging om de zoveel tijd met de bakfiets mee naar de woning van de Hoogleraar en de rest werd verdeeld onder de tuinmannen. Het fruit was een welkome versterking

van het dieet van de tuinmannen, die in het begin van het Cantonspark als Botanische Tuin wel met zijn vijftien waren omdat er toen nog veel arbeid met de hand moest worden verricht. Later is met de intrede van allerlei machines het aantal tuinmannen omlaag gegaan. John heeft er altijd mogen blijven werken tot het Cantonspark overging naar de Gemeente Baarn. John bleek een onuitputtelijke bron van (nieuwe) feitjes en anekdotes over het Cantonspark. Aan het eind van de wandeling werd John dan ook hartelijk bedankt met een daverend applaus voor zijn boeiende rondleiding en werd er in het Ten-

nishuisje onder het genot van een bakje koffie en thee nog wellustig nagekletst over de gehoorde verhalen.

Namens de Botanische Tuinen wil ik graag de Vrienden van het Cantonspark en de Gemeente Baarn bedanken voor het faciliteren van deze bijzondere historische rondleiding en de invulling en plaatsing van het historisch bord. Ik denk dat er op deze manier veel van de gezamenlijke geschiedenis naar boven is gekomen en ik hoop dat deze gezamenlijke geschiedenis nog vele jaren beschikbaar mag blijven.

Gijs Steur

Ook de wintertuin werd bekeken met een blik op de historie (Fotograaf: G. Steur).

NL DOET OP ZATERDAG 22 MAART.

De Vrienden van het Cantonspark hebben dit jaar voor het eerst meegedaan met NL Doet. Het uitgebreide administratieve voorwerk is gedaan door Urja Niet – Graafland met hulp van Hans Klijn en dat heeft geresulteerd in 15 deelnemers, waaronder twee dames van Groen Links, een echtpaar uit Soest, een jongen van de Internationale School in Hilversum, een dame, die eigenlijk heel kalm aan moest doen, maar het zo fijn vond om mee te helpen. Ook van de trouwe vrijwilligers was een aantal aanwezig. Urja had die dag alleen de leiding bij de werkzaamheden. Het Tennishuisje is schoongemaakt, de rozenperken zijn onder handen genomen en er zijn Lobelia's

geplant. Daarnaast blijft het verwijderen van dood hout en ongewenst groen een hele klus die nooit ophoudt. Net als op de gewone vrijwilligerswerkdagen is gewerkt van 10.00 tot 13.00 uur met natuurlijk een koffie/thee break met iets lekkers erbij. Al met al een goed initiatief en volgend jaar voor herhaling vatbaar. Misschien is het dan mogelijk een nog grotere groep enthousiast te maken. Wat te denken van iets in combinatie met een personeelsuitje bijvoorbeeld? In de Baarnsche Courant van maandag 16 juni stond te lezen dat wordt voorgesteld het groenbeheer deels aan de burgers over te dragen. Dat betekent nog veel meer werk aan de winkel, dus... iedere eerste zaterdag van de maand hartelijk welkom!

Uitgevallen 'sneeuwkllokjes' in het gras onder de *Halesia carolina* var. *monticola*.

Wim Kok 17 jaar hovenier en beheerder van het Cantonspark

Op 24 april 2014 troffen we elkaar in het Cantonspark om historie op te halen en te vernemen wat er in de periode van 17 jaar heeft plaats gevonden toen Wim Kok daar het beheer vorm gaf. Natuurlijk wel onder verantwoordelijkheid van de gemeente Baarn, waar Kok in dienst was. Hij startte in het Cantonspark in 1987 toen de Universiteit het Park over heeft gedragen aan de

gemeente en werkte er tot 2004. Daarna heeft de heer Kok nog 8 jaar het tuinbeheer gedaan op de begraafplaats aan de Wijkamplaan en inmiddels is hij een half jaar met pensioen; in september 2013 is hij 65 jaar geworden.

Kok werd in het Cantonspark ondersteund door de firma Van Es voor het snoeiwerk. Hij had zo'n 20.000 gulden beschikbaar voor uitbesteden van werk. Daarnaast was er een budget voor nieuwe aanplant als bomen te oud of ziek werden of door storm geveld. Ook het maaien van het gras werd in die tijd uitbesteed. Waar hield Kok zich mee bezig; snoeien, schoffelen, de vaste planten eens in de drie jaar vervangen en nieuwe aanplant. Maar niet onbelangrijk het openen en sluiten van het Park 7 dagen in de week van 7.30 tot zonsondergang en dat was 's zomers rond 22.00 uur. En er waren toen 4 toegangspoorten tot het Park.

Kok heeft nog meegemaakt dat de kassen er stonden in de nu ommuurde Rozentuin. Deze moesten worden gesloopt omdat de gemeente geen behoefte meer had aan kassen voor het opkweken van planten voor de gemeenteplantsoenen. In de 17 jaar van Wim Kok zijn er

Wim Kok voor het Tennishuisje.

heel wat bomen aangeplant, met veelal een omvang van 16/18 cm, en regelmatig bijzondere soorten waarvan er inmiddels alweer veel is verdwenen. Ook heeft Kok diverse zaailingen opgekweekt en verplant van bijzondere soorten bomen. De boog bij de vijver is een gift van anonieme bewoners van Baarn, heeft hij gerealiseerd.

De aanleg van de van de ommuurde Tozentuin is eveneens in de periode van Kok tot stand gekomen. Toen de kassen in 1989 werden afgebroken waren er verschillende plannen; toevoegen aan de kinderboerderij maar ook het idee van schooltuinen. Uiteindelijk ging dit niet door en zijn er rozen, bomen en klimmers geplant.

De rondwandeling die nog steeds in het gidsje voorkomt dateert al uit de tijd, dat Wim Kok daar beheerder was, maar helaas zijn de vele naam- en nummerbordjes door vandalen niet meer aanwezig. 17 jaar met hart en ziel aan het Park verbonden en hij komt er nog elke week en het blijft boeien als je er zo veel jaren hebt gewerkt. Een aantal coniferen had regelmatig gesnoeid moeten worden dat is niet gebeurd waardoor e.e.a. nu door elkaar groeit. Kok zal er niet om treuren als daar wordt uitgedund. Na de huidige inventarisatie wordt Kok geraadpleegd over de blinde vlekken, die er nog zijn.

Nico Burgman

Gele rhododendron (*Rhododendron luteum*).

